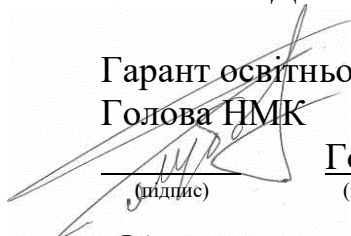

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра **Пправа** (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми/
Голова НМК

Голубов А.Є.
(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2022 р.

**СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ
HABЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 08 Право
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 081 Право
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Право
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти:
перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник:

професор кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

А.А. Стародубцев

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри права № 702
гуманітарно-правового факультету

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувачка кафедри:

професор закладу вищої освіти кафедри права,
доктор юридичних наук, професор

Г. О. Спіцина

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Стадодубцев Андрій Андрійович

Посада: професор

Наукова ступінь: доктор юридичних наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

Напрями наукових досліджень:

Профайл викладача:

E-mail: andron80088008@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9044-163X>

<https://education.khai.edu/lecturer/>

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі Mentor

Робоче місце: 205 к-2.

2.

Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 8.

Обсяг дисципліни: 5 кредитів ЄКТС /150 годин, у тому числі аудиторних – 48 год. (*лекції 24 год., семінарські / практичні 24 год.*), самостійної роботи здобувачів – 102 год. для денної форми навчання; аудиторних – 16 год. (*лекції 8 год., практичні заняття – 8 год.*), самостійної роботи - 134 год. для заочної форми навчання.

Форма здобуття освіти – *денна/заочна*

Дисципліна: *обов'язкова*

Види навчальної діяльності – *лекції, практичні заняття*

Види контролю – *модульний контроль, іспит*

Мова викладання – *українська*

Пререквізити – *адміністративне право, теорія держави і права, цивільне право (загальна та особливі частини), цивільний процес, господарське право, господарський процес.*

Кореквізити – *цивільне право, міжнародне приватне право, цивільний процес, повітряне право, міжнародне повітряне право.*

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» є комплексна підготовка слухачів з метою формування і розвитку їх професійної компетенції у сфері адміністративного судочинства, спрямована на отримання необхідного обсягу теоретичних правових знань, набуття

практичних навиків правозастосування, складення процесуальних документів, ознайомлення слухачів з теоретичними положеннями та практикою застосування адміністративними судами законодавства та інших джерел адміністративного процесуального права України, оволодіння достатнім рівнем правової культури і правосвідомості для забезпечення прав, свобод та інтересів суб'єктів правовідносин у сфері адміністративного судочинства.

Завдання:

Основними завданнями вивчення студентами дисципліни «Адміністративне судочинство» є: формування наукового світогляду студентів-правників; засвоєння студентами специфіки адміністративного судочинства; підвищення правової культури студентів; формування у студентів умінь самостійно аналізувати та оцінювати юридичну практику; вироблення в студентів основних навичок оформлювати одержані результати пізнання адміністративного судочинства в есе, наукові повідомлення, доповіді, реферати, наукові огляди; опанування студентами основами понятійно-категоріальний апарату адміністративного судочинства; вивчення стадій та строків адміністративного судочинства; опанування студентами змістом правових положень Європейської Конвенції щодо порушення ст. 6 ЄКПЛ.

Компетентності, які набуваються:

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне судочинство» студент *буде знати та розуміти*: поняття, функції, структура адміністративного процесуального права; джерела правового регулювання та принципи адміністративного процесуального права; процесуальний статус суб'єктів адміністративно-процесуальних відносин; ролі та систему доказів в адміністративному процесі; значення заходів процесуального примусу в адміністративному процесі; специфіку адміністративного судочинства як форми відправлення правосуддя; особливості провадження в суді першої інстанції; особливості провадження в окремих категоріях справ; порядок апеляційного провадження; специфіку касаційного провадження та провадження за нововиявленими та виключними обставинами.

Студент *буде уміти*: вільно орієнтуватися в адміністративно-процесуальному законодавстві, готувати процесуальні документи; вільно володіти базовим понятійно-категоріальним апаратом адміністративного судочинства; застосовувати адміністративно-процесуальне законодавство на практиці; вільно орієнтуватися в системі рішень ЄСПЛ щодо порушення права на справедливий судовий розгляд; вибудовувати систему належної аргументації при аналізі конкретних адміністративних справ; формулювати необхідні положення, узагальнення, оцінки, висновки та практичні рекомендації під час аналізу ходу та результатів застосування адміністративного процесуального законодавства на практиці; обґрунтовано та мотивовано викладати свої думки;

застосовувати набуті знання у повсякденній практичній професійній діяльності; самостійно опрацьовувати навчальну і наукову літературу, нормативно- правові акти, в тому числі інтернет-ресурси з питань адміністративного процесуального права.

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК).

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Очікувані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК).

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК).

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень

Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

СК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК 14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 10. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.

ПРН 11. Володіти базовими навичками риторики.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 17. Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні положення адміністративного судочинства

Тема 1. Поняття та завдання адміністративного судочинства – для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Тема 2. Принципи адміністративного права - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Тема 3. Адміністративна юрисдикція - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Тема 4. Суб'єкти адміністративного судочинства - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Тема 5. Докази і доказування в адміністративному судочинстві - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 8 год. самостійної роботи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості проваджень в адміністративному судочинстві

Тема 6. Позовне провадження в адміністративному судочинстві - для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 5 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 8 год. самостійної роботи.

Тема 7. Апеляційне оскарження в адміністративному судочинстві - для денної форми навчання - 1 лекція по 3 год., 1 практичне заняття по 3 год., 5 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 8 год. самостійної роботи.

Тема 8. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Тема 9. Перегляд за нововиявленими обставинами - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Тема 10. Процесуальні питання під час виконання судового рішення в адміністративному судочинстві - для денної форми навчання - 1 лекція по 2 год., 1 практичне заняття по 2 год., 4 год. самостійної роботи; для заочної форми навчання - 1 лекція по 1 год., 1 практичне заняття по 1 год., 7 год. самостійної роботи.

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні положення адміністративного судочинства

Тема 1. Поняття та завдання адміністративного судочинства. Поняття та сутність адміністративного судочинства. Ознаки та специфічні особливості адміністративного судочинства. Мета і завдання адміністративного судочинства. Європейські стандарти адміністративного судочинства та їх імплементація у національне законодавство. Структура адміністративного судочинства. Поняття та сутність адміністративно – процесуальної діяльності. Специфіка процесуальних актів в адміністративному судочинстві.

Складові частини адміністративного судочинства. Поняття та сутність проваджень в адміністративному судочинстві. Види проваджень в адміністративному судочинстві. Загальна характеристика основних проваджень адміністративного судочинства.

Правозастосовча природа адміністративного судочинства. Специфіка застосування правових приписів в адміністративному судочинстві.

Процесуальна форма розгляду судових справ у порядку адміністративного судочинства. Дотримання конвенційних гарантій справедливого судового розгляду в адміністративному судочинстві. Процесуальні та матеріально-правові основи адміністративного судочинства. Спільні та відмінні риси адміністративного та інших видів судочинств в Україні.

Тема 2. Принципи адміністративного права. Поняття та значення принципів адміністративного судочинства. Форми закріплення принципів адміністративного судочинства. Система принципів адміністративного судочинства та її ознаки. Конституційні принципи в адміністративному

судочинстві. Загальна характеристика загальнопроцесуальних принципів адміністративного судочинства. Зміст спеціальних принципів адміністративного судочинства. Роль Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини і правових позицій Європейського суду з прав людини у формуванні принципів адміністративного судочинства. Специфіка джерел принципів адміністративного судочинства. Форми закріплення та визначення змісту принципів адміністративного судочинства. Роль і функції принципів адміністративного судочинства у забезпеченні права на справедливий судовий розгляд.

Тема 3. Адміністративна юрисдикція. Поняття та значення адміністративної юрисдикції. Види адміністративної юрисдикції. Про належність конкретного публічно-правового спору до юрисдикції адміністративного суду, її відмежування від інших видів судової юрисдикції. Винятки з правила про адміністративну юрисдикцію.

Тема 4. Суб'єкти адміністративного судочинства. Поняття та ознаки суб'єктів адміністративного судочинства. Суб'єкти адміністративного адміністративно-процесуальних Адміністративно-процесуальний адміністративного судочинства. Процесуально-правовий статус учасників адміністративного судочинства. Суд як учасник адміністративного судочинства. Порядок визначення судді, який буде розглядати адміністративну справу. Відвід та самовідвід судді в адміністративному процесі. Поняття учасник адміністративного (судового) процесу та їх види. Склад учасників справи. Права й обов'язки учасників справи. Поняття сторін в адміністративному процесі. Процесуальний статус сторін. Заміна неналежної сторони в адміністративному процесі. Особливості участі у справі органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інших осіб, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Процесуально-правовий статус третіх осіб. Представництво в адміністративному судочинстві. Поняття та види. Інші учасники судового процесу. Загальна характеристика процесуального становища інших учасників адміністративного судочинства.

Тема 5. Докази і доказування в адміністративному судочинстві. Поняття та види доказів в адміністративному судочинстві. Загальна характеристика інституту доказового права в адміністративному судочинстві. Специфіка норми адміністративно- процесуального законодавства, які регулюють основні питання щодо доказів. Норми, які регулюють порядок дослідження доказів. Норми-принципи адміністративного процесу та їх роль в доказовій діяльності. Підстави класифікації та види доказів в адміністративному судочинстві. Характеристика окремих видів доказів в адміністративному судочинстві. Засоби доказування, передбачені адміністративним процесуальним законодавством. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів. Подання та витребування доказів. Види та зміст процесуальних документів, пов'язаних із доказовою діяльністю в

адміністративному судочинстві. Поняття та сутність забезпечення доказів в адміністративному судочинстві. Допустимі види забезпечення доказів в адміністративному судочинстві. Правила оцінки доказів. Порядок дослідження доказів в адміністративному судочинстві. Поняття та зміст діяльності щодо доказування в адміністративному судочинстві. Складові елементи адміністративно-процесуального доказування. Поняття та засоби доказування в адміністративному судочинстві. Порядок визначення предмета і меж доказування в адміністративному судочинстві. Обставини, які не потребують доказування. Суб'єкти доказування в адміністративному судочинстві. Підстави звільнення від доказування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості проваджень в адміністративному судочинстві

Тема 6. Позовне провадження в адміністративному судочинстві. Загальна характеристика адміністративних справ, які розглядаються за правилами позовного провадження в адміністративному судочинстві. Сутність спрощеного позовного провадження в адміністративному судочинстві. Специфіка позовного провадження в окремих категоріях справ, які розглядаються в порядку адміністративного судочинства. Законодавчі вимоги до процесуальних строків і порядку розгляду адміністративних справ по суті. Правова сутність і наслідки залишення адміністративного позову без розгляду. Підстави та правові наслідки закриття провадження в адміністративній справі. Особливості зупинення і поновлення судових проваджень в адміністративному судочинстві. Поняття та класифікація судових рішень в адміністративному судочинстві. Зміст і структура рішення адміністративного суду. Процесуальний порядок ухвалення та проголошення судових рішень в адміністративному судочинстві. Законна сила судових рішень.

Тема 7. Апеляційне оскарження в адміністративному судочинстві. Сутність апеляційного провадження в адміністративному судочинстві. Порядок і строки звернення до апеляційного суду. Форма та зміст апеляції. Суб'єкти апеляційного оскарження. Процесуальні дії суду апеляційної інстанції щодо підготовки та розгляду справи у судовому засіданні. Повноваження суду апеляційної інстанції та межі перегляду ним судових справ. Інститут заперечення на апеляційну скаргу: поняття, сутність і значення. Повноваження апеляційного суду в адміністративному судочинстві. Поняття, види та зміст судових рішень апеляційного суду, інстанції. Законодавчі підстави зміни чи скасування оскаржуваного судового рішення. Загальна характеристика підстав закриття справи судом апеляційної інстанції.

Тема 8. Касаційне провадження в адміністративному судочинстві. Перегляд судових рішень, які набрали законної сили. Підстави для касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Строки касаційного оскарження. Підготовка справи до розгляду. Розгляд справи. Межі перегляду

судом касаційної інстанції. Суть і зміст права на оскарження судового рішення в адміністративній справі в касаційному порядку. Процесуальний порядок реалізації права на касаційне оскарження в адміністративному судочинстві. Суб'єкти касаційного оскарження. Суд касаційної інстанції в адміністративному судочинстві та його повноваження. Процесуальний порядок відкриття та розгляду адміністративних справ у касаційному порядку. Види та зміст рішень касаційного суду. Законна сила судових рішень за наслідками касаційного оскарження. Суть і призначення окремої ухвали суду касаційної інстанції. Правові висновки касаційного суду: поняття, мета і практичне значення.

Тема 9. Перегляд за нововиявленими обставинами. Визначення та суть провадження за нововиявленими обставинами. Підстави та завдання провадження за нововиявленими обставинами. Критерії визначення обставин нововиявленими. Процесуальний порядок перегляду судових рішень в адміністративних справах у зв'язку з нововиявленими обставинами. Види, зміст і характеристика судових рішень за результатами перегляду справи за нововиявленими обставинами. Підстави та процесуальний порядок відновлення втраченого судового провадження в адміністративному судочинстві.

Тема 10. Процесуальні питання під час виконання судового рішення в адміністративному судочинстві. Законна сила судового рішення. Порядок набрання судовим рішенням в адміністративній справі законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Поняття та зміст діяльності щодо виконання судових рішень адміністративного суду. Порядок добровільного виконання судового рішення в адміністративній справі. Специфіка, підстави та умови виконання судового рішення в адміністративній справі в примусовому порядку. Поняття й ознаки виконавчого провадження в адміністративному судочинстві. Учасники виконавчого провадження. Права й обов'язки учасників виконавчого провадження. Форма і зміст виконавчого листа. Порядок пред'явлення виконавчого листа до виконання. Строк пред'явлення виконавчого листа до виконання. Наслідки пропущення строку пред'явлення виконавчого листа до виконання. Процесуальний порядок поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого листа до виконання. Інститут примирення сторін у процесі виконання судового рішення в адміністративній справі. Контроль суду за процесом виконання судових рішень в адміністративному судочинстві.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

6. Методи навчання

Лекції, практичні заняття та самостійна робота

7. **Методи контролю**

Модульний контроль та іспит.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	5	0...5
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	4	0...16
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	11	0...11
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...4	8	0...32
Модульний контроль	0...26	1	0...26
Усього за семестр			0...100

Під час складання іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);

- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку 20 балів);

- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);

- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);

- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);

- участь та отримання рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правового освітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених «Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій;
2. Навчально-методичний забезпечення дисципліни (НМКД);
3. Матеріали для самостійної роботи студентів;
4. Інтернет-сторінки міжнародних та регіональних органів.

11. Рекомендована література

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. No 30. Ст. 141.
2. [Кодекс адміністративного судочинства України. Відомості Верховної Ради України. 2005. No 35–37. Ст. 446.](#)
3. Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар / за заг. ред. М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2018. 532 с.
4. Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Картузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчий, Г. М. Сарibaєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.
5. Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
6. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми: Сумський державний університет, 2019. 108 с.
7. Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк та ін. Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 624 с.
8. Бандурка О. М. Адміністративний процес : підручник / О. М. Бандурка, М. М. Тищенко. Київ : Літера ЛТД, 2012. 286 с.
9. Білоус, Олег. "Особливості тлумачення понять та категорій адміністративного судочинства." *Jurnalul juridic national: teorie și practică* 44.4 (2020): 104-111.
10. Пчелін В. Б. Сутність, особливості та завдання організації адміністративного судочинства України. *Право і суспільство*. 2017. No 2. С. 113-117.

11. Константий, Олександр. "До питання поняття, предмета, методу і системи адміністративного судочинства України." *Підприємництво, господарство і право* 8 (2019): 86-90.
12. Корчинський, ОЛЕГ ІВАНОВИЧ. *Правові засади організації адміністративного судочинства в Україні*. Diss. Львів, 2018, 2018.
13. Мельник-Томенко, Ж. М. "Принцип верховенства права як універсальна засада адміністративного судочинства." *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* 6 (2019): 90-95.
14. Писаренко, Надія Борисівна. "Верховенство права в адміністративному судочинстві: від доктринальної ідеї до практичної імплементації." *Вісник Національної академії правових наук України* 25, № 1 (2018): 134-145.
15. Гончарук, Степан Тихонович, and Крістіна Батирівна Текеджанова. "Адміністративна юстиція, адміністративне судочинство і адміністративний процес: понятійно-категоріальний вимір та співвідношення." *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. К.: НАУ 1 (2020): 54.
16. Савранчук, Л. Л. "Проблеми забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві." *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* 1 (2019): 150-153.
17. Скрипченко, Вадим Олександрович *Принципи адміністративного судочинства [Текст] : дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07 / Вадим Олександрович Скрипченко. – К. : ВМУРЛ Україна, 2020. – 206 с.*
18. Бояринцева, Марина. "Принципи адміністративного судочинства в Україні." *Jurnalul juridic national: teorie și practică* 38.4 (2019): 57-60.
19. Бевзенко В. М., Панова Г. В. *Сутність та підстави втручання адміністративного суду у розсуд суб'єкта публічної адміністрації : монографія. За заг. ред. В. М. Бевзенка. Київ : ВД «Дакор». 2018. С. 103.*
20. Патерило І. В. *Адміністративно-правові інструменти діяльності публічної адміністрації України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2015. С. 15, 23–28.*
21. Патерило І. В. *Інструменти діяльності публічної адміністрації: адміністративно-правове дослідження: монографія. Харків : Діса плюс, 2014. С. 198–235.*
22. Миронюк Р. В. *Акти-дії органів адміністративно-деліктної юрисдикції як вид правозастосовних актів публічної адміністрації. Адміністративне право і процес. 2013. № 2(4). С. 38–44.*
23. *Загальне адміністративне право: підручник. Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші ; за заг. ред. І. С. Гриценка. Київ : Юрінком Інтер, 2015. С. 243–394.*
24. Бондаренко Д. С. *Адміністративно-правові засади державно-приватного партнерства за законодавством України : монографія. Київ : Істина, 2014. 280 с.*
25. Завальнюк І. М. *Спрощене провадження в адміністративному судочинстві [Текст] : дис. ...канд. юрид. наук : 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / І. М. Завальнюк ; Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса, 2017. – 274 с.*
26. Миколенко, Олександр Іванович. "Процесуальна форма в адміністративному судочинстві та проблеми законотворчості в Україні." *Правова держава* 29 (2018): 50-57.
27. Колпаков, Валерій. "Адміністративне судочинство: співвідношення з адміністративним процесом і предметом адміністративного права." *Право України* 2 (2018): 26-38.
28. Фокіна, А. О. "Удосконалення форм судового контролю в адміністративному судочинстві." *Часопис Київського університету права* 2 (2019): 262-266.

29. Качур, І. А. "До питання удосконалення інституту адміністративної справи в адміністративному судочинстві України." *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України* 3 (2018): 42-48.
30. Paschenko, K. S. "Оновлений законодавчий підхід до інституту судових витрат в адміністративному судочинстві України." *Scientific Papers of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine* 2 (2018): 41-47.
31. Казьмірова, І. В. "ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ." *Правове регулювання суспільних відносин в умовах сталого розвитку: матеріали X Міжнародної наук.-практ. конф.(м. Київ 10 грудня 2021 р.). Упоряд: Бевз СІ, Бирса НО, Серебрякова ЮО Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського. 2021. 566 с..*
32. Желтобрюх, Ірина. "Примирення сторін у адміністративному судочинстві: вітчизняний та зарубіжний досвід правового регулювання та деякі перспективи вдосконалення." *Jurnalul juridic national: teorie și practică* 44.4 (2020): 112-117.
33. Гришина, Наталія Вікторівна, and Карина Валеріївна Ростовська. "Медіація в адміністративному судочинстві: міф чи реалії сьогодення." *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія «Право»* 29 (2020): 182-188.
34. Крусан, А. В. "Законодавство про адміністративне судочинство у системі джерел адміністративного процесуального права України." *Systematisation of Ukrainian and European legislation in the realities of the modern world* 27 (2019): 37.
35. Гусєв О.Ю. Співвідношення понять доказів і засобів доказування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2016. Випуск. 37. Том 1. С. 116–120.
36. Калмикова Я.С. Докази та доказування в адміністративному судочинстві: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків : Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», 2013. 20 с.
37. Джафарова, М. В. "Окремі питання доказування в адміністративному судочинстві в Україні." *Право і суспільство* 5 (2020): 69-75.
38. Тур Т. О. *Організаційно-правові засоби забезпечення позову в адміністративному судочинстві України: дисертація.* Diss. ЛьвівДУВС, 2022
39. Авраменко, Олександр. "Загальна характеристика процедури дослідження доказів в адміністративному судочинстві." *Наукові записки. Серія: Право* (2019): 112-116.
40. Зленко, А. В., Г. В. Муляр, and О. С. Ховпун. "Використання електронних доказів у адміністративному судочинстві." *Судова апеляція* 3 (2019): 101-107.
41. Соболева, І. В. *Прокурор в адміністративному судочинстві: питання теорії та практики.* Diss. Запоріжжя: ЗНУ, 2021.
42. Марченко, Олеся Денисівна. "ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ У АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ." *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права* 3 (2022): 247-251.
43. БЕВЗЕНКО, Володимир. "Критерії адміністративної юрисдикції." *Рекомендовано вченою радою Інституту держави і права імені ВМ Корецького НАН України (протокол № 6 від 30.06. 2020). Редакційна колегія: МІ Смокович–суддя, Голова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду–голова редакційної колегії, д. ю. н.* (2020): 145. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/169927-kriteriyi-administrativnoyi-yurisdiktsiyi>
44. Шумило М. Юрисдикція суду щодо спорів у сфері праці: практика Великої Палати Верховного Суду. «Судебно-юридическая газета». 2020. 24 червня. URL: <https://bit.ly/2A0bhwp>

45. Колісник, С. А. "Механізм визначення, доведення, розподілу та відшкодування витрат на правничу допомогу в адміністративному судочинстві." *Прикарпатський юридичний вісник* 6 (35) (2020): 105-110.
46. Липа, В. А., et al. "Функціональне призначення процесуальних строків в адміністративному судочинстві України." *ПРАВОВІ НОВЕЛИ* (2020): 169.
47. Олашин, В. "Правнича допомога в адміністративному судочинстві." *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право* 68 (2021): 241-245.
48. <http://www.nbu.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
49. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
50. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
51. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
52. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
53. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України
54. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
55. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
56. http://www.coe.int/t/r/human_rights_court – Європейський Суд з прав людини.